

Devlet demiryolları ve limanları idaresinin 1930 senesi son hesabına ait mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/455 numaralı Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1930 senesi son hesabı hakkında 1/793 numaralı kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası

Devlet demiryolları ve limanları idaresinin 1930 senesi son hesabına ait mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/455 numaralı Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi

T. C.

Divanı muhasebat

2-V-1934

U. 44249

H. 76

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve Limanları idaresinin 930 senesi kati hesabına ait olarak Divanca tanzim edilen beyanname ile müteferri cetvelleri leffen arz ve takdim kılınmıştır efendim.

D. M. Reisi

Seyfi

Beyanname

Devlet demiryolları ve limanları idaresinin 930 senesi kati hesabı Nafia vekâletinin 23-V-933 tarih ve 13592 numaralı tezkeresile gönderilmekle muhasiplerin Divanı Muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesapları ile karşılaştırılarak tamamen mutabık görülmüş olmakla kati hesapta gösterilen rakamların kabule şayan olduğunu arz ederiz.

Birinci Reis	D. 1 Reisi	D. 2 Reisi	D. 3 Reisi	Aza	Aza
<i>Seyfi</i>	<i>Faik</i>	<i>Abidin</i>	<i>H. Âlim</i>	<i>Fevzi</i>	<i>Celil</i>
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
<i>Basri</i>	<i>Ziya</i>	<i>M. İhsan</i>	<i>Müeyyet</i>	<i>Rahmi</i>	<i>Kâmil</i>
Aza	Aza	Aza	Aza	Müddeiumumi	
<i>Nazmi</i>	<i>Emin Rifat</i>			<i>Emin</i>	

Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1930 senesi son hesabı hakkında 1/793 numaralı kanun lâyihası

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı 6/3043

22-X-1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Nafia Vekilligince hazırlanan ve İcra vekilleri Heyetince 16-X-933 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin 1930 senesi bütçesine ait katî hesap kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Devlet demiryolları işletme umum müdürlüğü 1930 senesi hesabı katisi esbabı mucibe lâyihası

1042 numaralı kanunun 45 inci maddesi mucibince hazırlanan 1930 malî senesi katî hesap kanun projesi aşağıdaki kısımlardan terekkep etmektedir:

- 1 - Katî hesap kanun projesi,
- 2 - Masraf hesabı katî cetveli, (A cetveli),
- 3 - Varidat hesabı katî cetveli (B cetveli)
- 4 - İdarî nakliyat hesabı,
- 5 - 1930 senesi bütçe sarfiyat müfredat cetveli,
- 6 - İşletme hesabı,
- 7 - Tesisatı iptidaiye hesabı,
- 8 - Blângo.

1930 senesi sarfiyatı (57 117 412 91) lira olup umumî idare işletmeler ve inşaat kısımlarından terekkep etmektedir.

Umumî idare:

1930 senesinde umumî idare için verilen tahsisat miktarı (718 000) lira olup (633 241 79) lirası sarf ve mütebaki (84 758 21) lirası imha edilmiştir.

Umumî idare inşaat ve işletme idarelerinin vazifelerini ifa ettiğinden dolayı masrafı da Vekiller Heyetince musaddak hesap talimatına müsteniden işletme ve inşaata mütenasiben taksim olunmuş ve kanuna merbut işletme ve tesisatı iptidaiye hesapları bu hisseleri muhtevi olarak tanzim edilmiştir.

İşletmeler:

1930 senesi bütçesi ile işletmeler için verilen tahsisat (11 835 000) lira olup yapılan sarfiyat ise (11 502 054 74) liradır. Verilen tahsisata nazaran (332 945 26) lira tahsisat iptal edilmiştir. Yapılan masrafın vasatî işletme tulüne taksimi halinde beher kilometre hat işletmesinin idaremize (3 875 00) liraya mal olduğunu göstermektedir. Halbuki bu miktar geçen sene (4 206) lira idi. Bu fark ta gösterir ki, 1930 malî senesi için hatların uzamasına rağmen teşkilât tevsi edilmemiş ve işletmede mümkün olan tasarrufların ıcrası gayesi ehemmiyetle göz önünde tutulmuştur.

1930 senesinde işletmeye açılan hatlar şunlardır:

Şarkışla - Sivas hattından 91 Km. Filyos - Balıkısık kısmında 71 Km. Değirmisaz - Balıkesir kısmından 162 Km. Gölbaşı - Malatya kısmından 110Km. ve Zile - Kunduz kısmından da 61 Km. ceman (495) kilometre.

1930 senesi zarfında işletmede bulunan hatların vasatı kilometre tulü aşağıda gösterilmiştir :

Anadolu hattı	1032
Bağdat kısmı	346
Mersin - Adana	68
Ankara - Sivas	579
Kütahya - Balıkesir	91
Fevzipaşa - Diyarbakır	166
İrmak - Çankırı	65
Samsun - Sivas	265
Erzurum - Sarıkamış	356

2968

1929 senesinde vasatı işletme tulü (2613) kilometre olduğuna nazaran 1930 senesinde işletme tulünün takriben % 12 nisbetinde tezayüt ettiği görülmektedir.

Demiryollarının ticarî vaziyetinin miyarı olan emsal meselesine gelince :

Her yüz lira varidata mukabil yapılan sarfiyat miktarını gösteren demiryollarımız emsalinin aşağıda gösterildiği ve hile 1930 senesinde 82,26 oluğu 1929 senesinde işletme emsali olan (74,72 ye) nisbetle fazla görülüyorsa da bu fazlalık kısmen otomobil ve otobüs rekabetinin başlamış olmasından ve kısmen de yeni hatların verimsizliğinden ve binaenaleyh varidatın azlığından neşet etmektedir.

Sebekenin yeni ve eski hatlardan ve bir kısmının da henüz iltisakı temin edilmemiş münferit işletmelerden mürekkep olduğu nazarı itibare almırsa esasen işletme şeraitinde de tabii âmil-lerin mevcut olmadığı görülür. Yeni hatların ancak önümüzdeki seneler zarfında memleket iktisadiyatı üzerinde iyi tesirlerini göstermesini beklemek zarurî olduğuna göre işletme emsalimizin verdiği neticeyi mümasıl Avrupa memleketlerine kıyas ederek te memnuniyetle telâkki etmek icap eder.

Emsal itibarile kârlı görünen demiryollarımız blâncosunu zararlarla kapanması meselesine gelince :

Devletçe satın alınan Anadolu, Mersin - Tarsus - Adana hatları ile Haydarpaşa limanının mübayaa taksitlerinin karü zarar hesabında yer alması teedit ve itfa sermayelerini karşılayacak nisbette kâr temin edilememesi ve diğer senelere ait zararların seneden seneye devretmesinden ileri gelmektedir.

1930 senesinde işletme emsali

	Masraf		Varidat		Emsal
Bitişik hatlar	10 036 265 40		12 844 245 94		72 09
Samsun - Sivas	877 748 54		579 672 74		151 00
Erzurum - Sarıkamış	588 040 80		240 748 05		244 00
	11 502 054 74		13 664 666 73		82 26

Bütçenin üçüncü kısmını teşkil eden iptidaî tesisat kısmına gelince :

1930 malî senesi için bütçeye konan tahsisatın miktarı (40 570 000) lira olup işbu miktar bütçe kanununun 4 üncü maddesi ile verilen salâhiyetten istifade edilerek (4 500 000) lira ilâvesile (45 070 000) liraya iblâğ edilmiştir.

1930 senesi zarfında yapılan sarfiyat (44 982 116.38) lira olup verilen tahsisata nazaran (87 883.62) lira iptal edilmiştir.

1930 senesindeki inşaat faaliyetleri :

İpkoya ihale edilen kısımlardan Kütahya - Balıkesir kısmı 1930 senesinde ikmal edilmiş bir vaziyete gelmiştir. Ancak 21 inci tünelin çökmesi yüzünden yeniden çalışma mecburiyetleri hattın bu sene zarfında işletmeye devrine mâni olmuştur.

Ulukışla kısmına gelince; hattın inşaatı Ulukışladan itibaren 99 uncu Km. ye kadar gelmiş ve fakat Almanyada Bankalar sindikası tarafından 15 - VI - 1927 tarihli mali mukavele ile Doribank nezdinde açılan kredilerin bitmesi yüzünden faaliyet orada bırakılmış ve bilâhare bu hat Kayseri atelyesi inşaatını deruhte eden (Fox Brothers) şirketi tarafından taahhüt edilmiştir.

Nohap tarafından inşası taahhüt edilen kısımlardan şimal hattında Çankırıya kadar olan kısmın tesviyei türabiye ve ferşiyatı ikmal edilmiş vaziyette idi. Filyos cihetindeki inşaat ise Balıksıktan Bolkiş istikametine doğru ilerlemekte ve Karabük tünelinin ilk ihzaratı yapılmakta idi. Cenup istikametinde Gülbashi - Malatya kısmı inşaatı ikmal edilmiş ve mezkûr kısım, 15 - III - 1931 de işletmeye açılmıştır. Malatya - Fırat kısmının ise tesviyesine devam edilmiş ve yapılacak köprü için muzayik hava makinesi getirilmiştir.

İşbu mali sene zarfında 6 - VIII - 1930 tarihinde (9 990 474) dolarlık inşaat malzemesi için Alman sanayi konsorsiyomu ile bir mukavele aktedilmiştir.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Divanı muhasebat encümeni

Karar No. 5

Esas No. 1/793, 3/455

13 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Devlet demiryolları ve limanları idarei umumiyesinin 1930 mali senesi hesabı katisi hakkında Başvekâleti Celilenin 22 - X - 1933 tarihli ve 6/3043 numaralı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası bu bapta Divanı muhasebatça hazırlanan mutabakat beyannamesile birlikte müzakere ve cetveller üzerinde tetkikat ve tatbikat ifa edildi.

Muhassasat

1930 senesi bütçesile verilen 53 123 000 lira tahsisata bütçe kanununun 4 üncü maddesindeki mezuniyete istinaden bütçenin 11 nci inşaat faslına ilâve edilen 4 500 000 liranın da zammile tahsisat yekûnu 57 623 000 liraya balığ olmuş ve bu miktar dairesi hesabı mutabakat beyannamesine muvafık bulunmuştur ve merbut cetvel o suretle tanzim edilmiştir.

Tediyat

Dairesi hesabında yazılı olan 57 117 412 lira 91 kuruş tediyat miktarı fasıl ve yekûn itibariyle Divanı muhasebat beyannamesindeki mikta-

ra muvafık bulunmuş ve merbut cetvelde tediyat miktarı da o suretle tesbit edilmiştir.

Varidat

Dairesi hesabında ve mutabakat beyannamesinde varidat miktarı yekdiğerine tamamen uygun olarak 54 962 249 lira 48 kuruş olarak yazılı bulunmuş ve merbut cetvelde o suretle tesbit ve irae edilmiştir.

Bu bapta tanzim olunan kanun lâyihası ve merbut cetveller heyeti umumiyenin yüksek tasvibine arz olunur .

Divanı muhasebat E. R.	M. M.	Kâ.
Niğde	Kırşehir	Yozgat
<i>Faik</i>		
Aza	Aza	Aza
Çankırı	İstanbul	İzmir
<i>Rifat</i>	<i>Hayrullah</i>	<i>Hüsnü</i>
Aza	Aza	Aza
Kayseri	Giresun	Samsun
<i>Osman</i>	<i>A. Şevket</i>	<i>Ruşeni</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresi 1930 katî hesap kanun lâyihası

MADDE 1 — Devlet demiryolları umumî idaresinin 1930 malî senesi masrafı merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere (57 117 412,91) liradır.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin aynı sene varidatı merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere (54 962 249,48) liradır.

MADDE 3 — Tahsisattan sarfolunamayıp (A) cetvelinde ait olduğu sütunda gösterilen (505 587,09) lira tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin merbut blânço, kâr ve zarar, işletme ve iptidai tesisat hesapları tasdik olunmuştur.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

16 - X - 1933

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâi	Ş. Kaya
Ha. V.	Mal. V. V.	Mf. V. V.	Na. V.
	Hilmi	Dr. Refik	Hilmi
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
M. Celâl	Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin 1930 malî senesi hesabı katî kanun lâyihası

MADDE 1 — Devlet demiryolları ve liman-ları umumî idaresinin 1930 malî senesi masrafı merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile 57 117 412 lira 91 kuruştur.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin aynı sene va-ridatı merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 54 962 249 lira 48 kuruştur.

MADDE 3 — Tahsisatından sarfolunmayıp (A) işaretli cetvelin sütunu mahsusunda göste-rilen 505 587 lira 9 kuruş muhassasat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya Nafia vekili memurdur.

A - CETVELİ

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Tediyeat		İptal olunan Tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
1	Ücret ve yevmiyeler	510 000	00	452 165	43	57 834	57
2	Memurin ikramiyesi	20 000	00	16 000	00	4 000	00
3	İdare masrafları	108 000	00	86 179	37	21 820	63
4	Mütenevvi masraflar	80 000	00	78 896	99	1 103	01
5	Ücret ve yevmiyeler	4 550 000	00	4 313 565	98	236 434	02
6	İkramiye	200 000	00	180 778	60	19 221	40
7	İdare masrafları	990 000	00	921 211	59	68 788	41
8	İşletme masrafları	6 045 000	00	6 036 498	57	3 501	43
9	Sigorta ücreti ve sermayesi	50 000	00	50 000	00	0	00
10	İnşaat merkez dairesi ücret ve yevmiyeleri	200 000	00	119 601	26	80 398	74
11	İnşaat	41 670 000	00	41 662 515	12	7 484	88
12	Anadolu - Mersin - Tarsus- Adana hatları ve Haydar- paşa liman ve rıhtım mu- bayaa taksiti	3 200 000	00	3 200 000	00	0	00
	Yekûn	57 623 000	00	57 117 412	91	505 587	09

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	930 senesi bütçe- sinde yazılı muhammenat		Tahsilât	
			Lira	K.	Lira	K.
1		İşletme				
	1	Yolcu	5 166 000	00	4 804 407	14
	2	Ağırlık	365 000	00	209 900	61
	3	Seyri seri	647 000	00	619 553	35
	4	Seyri hafif	9 095 000	00	7 235 301	25
	5	Tahmil ve ihraç	89 200	00	425 555	75
	6	Ardiye	18 000	00	2 351	39
	7	Kantariye	55 800	00	65 002	43
2		Müteferrik hasılat	249 000	00	876 424	38
3		Sıhhiye tevkifatı	135 000	00	176 068	16
4		Derince limanı hasılatı	80 000	00	72 147	75
5		Haydarpaşa liman ve rıhtım varidatı	600 000	00	354 698	92
6		Mukaveleleri mucibince inşaat grupla- rınca ve müteahhitlerce açılan ve açıla- cak olan kredi	8 830 000	00	12 220 838	35
7		Umumî bütçeden muhassas mebalîğ	27 900 000	00	27 900 000	00
			<u>53 230 000</u>	<u>00</u>	<u>54 962 249</u>	<u>48</u>